

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-BLD

Onderwerp

Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2019-001360	☒ B & W	16-07-2019
Datum	01-07-2019	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
09 Jeugd en onderwijs		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Rorink		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	16-07-2019
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
Wethouder	03-07-2019	☐ adj.secr.	--
Programmamanager	02-07-2019	☒ gem.secr.	04-07-2019
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2019-07-17

Bijlagen

1. Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022 v2.0
2. Advies ASDD over het Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022 d.d. 3-6-2019
3. Brief beantwoording advies ASDD

B & W d.d.: 16-07-2019

Besloten wordt:

1. Het Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022 vast te stellen;
2. de brief aan de Adviesraad Sociaal Domein Deventer betreffende het advies over het Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022 vast te stellen;
3. het raadsvoorstel en ontwerp-raadsbesluit vast stellen;
4. de stukken aan te bieden aan de raad;
5. de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb
Bekendmaking conform Awb

Nee
Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Ja

Adviesraad/ Adviesraden

Adviesraad Sociaal Domein Deventer

Toelichting

Inleiding

Op 12 februari 2019 heeft het college het beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022 in concept vastgesteld. Omdat het beleidskader tot stand gekomen was op basis van een groot aantal gesprekken met organisaties en partijen in de zorg, het welzijn en het onderwijs, heeft het college toen tevens besloten om het conceptbeleidskader eerst in een beeldvormende raadstafel te bespreken met de raad.

Deze raadstafel heeft plaatsgevonden op 13 maart 2019. De tijdens deze raadstafel ontvangen op- en/of aanmerkingen zijn verwerkt in het beleidskader en het aangepaste beleidskader is op 19 maart 2019 besproken met de partijen die ook al eerder hun inbreng hebben gehad bij de vorming van de in het beleidskader geformuleerde nieuwe visie. Ook de tijdens deze bijeenkomst ontvangen op- en/of aanmerkingen zijn, voor zover relevant, verwerkt in het beleidskader. Omdat het onderwijs niet op 19 maart 2019 aanwezig kon zijn is het beleidskader op 12 juni 2019 toegelicht in het periodieke overleg met het onderwijs in het kader van de Lokale Educatieve Agenda (het zgn. LEA-overleg). Er is toen geconcludeerd dat de geformuleerde visie en het beleidskader gedragen worden door de partijen in het onderwijs.

Tot slot is dit beleidskader op 30 april 2019 aangeboden aan de Adviesraad Sociaal Domein Deventer (ASDD) met het verzoek om advies uit te brengen over het beleidskader. Dit advies is op 3 juni 2019 ontvangen en als bijlage bij deze nota gevoegd.

Uit het advies van de ASDD blijkt dat de ASDD in grote lijnen de in het beleidskader geformuleerde visie en de daarbij geformuleerde doelstellingen onderschrijven. Als reactie op het advies is een brief opgesteld dat als bijlage bij deze nota is gevoegd.

Beoogd resultaat

Het vaststellen van een nieuwe visie op en een beleidskader betreffende het jeugdbeleid in Deventer

Kader

- Visie van Wieg naar Werk 4.0 (2014)
- Nota het Normale Leven Versterken (2016)
- Motie Visie van Wieg naar Werk (2017)
- Visie Jeugdhulp IJsselland 2016 - 2020
- Het Verbindend Kader Sociaal Domein

Argumenten voor en tegen

In 2014, vanwege de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015, is voor de laatste maal de visie Van Wieg naar Werk herijkt. Inmiddels zijn we ruim 4 jaar verder en hebben we 4 jaar ervaring met de uitvoering van de Jeugdwet. In die 4 jaar hebben we ook vooral aandacht gehad voor het op orde krijgen van de uitvoering zodat er geen jongere "tussen wal en schip" zou vallen (de transitie).

We hebben nu een werkend systeem voor jongeren, zowel voor degenen die een minimale ondersteuning nodig hebben als voor hen die gespecialiseerde jeugdhulp behoeven. En in tegenstelling tot veel andere gemeenten kennen wij (nog) geen grote financiële tekorten bij de uitvoering van de Jeugdwet.

Met het voorliggende beleidskader willen we inzetten op de transformatie – meer inhoudelijke vernieuwing – waarmee we ander gedrag, een andere cultuur en andere werkwijzen bij professionals en inwoners teweeg

willen brengen. We willen daarin vooral inzetten op “het versterken van het normale leven”, een visie die we al eerder, in 2016, hebben gepresenteerd aan de raad. Deze visie is leidend geworden in het nieuwe voorliggende beleidskader van Wieg naar Werk. Belangrijk uitgangspunt daarbij is de gedachte dat door een voldoende stevig pakket aan (preventieve) basis- en algemene voorzieningen, vroegtijdige en adequate ondersteuning minder specialistische hulp nodig is. Preventie vormt zodoende de basis van onze visie.

Van Wieg naar Werk betekent natuurlijk ook dat jongeren die dit nodig hebben, hulp krijgen bij het bereiken van economische en sociale zelfstandigheid (waaronder ook weerbaarheid). Dit lukt alleen in een betrokken omgeving. Het doel van de gemeente en (alle) partners is ervoor te zorgen dat jongeren in Deventer zoveel als mogelijk een startkwalificatie halen, een baan vinden of passende dagbesteding.

Bij het opstellen van het beleidskader is uiteraard het door het college op 27 november 2018 vastgestelde Verbindend Kader Sociaal Domein als leidraad gehanteerd en is dat gebeurd langs de 4 thema's zoals beschreven in het Verbindend Kader Sociaal Domein. Hierbinnen is natuurlijk nog steeds ruimte aanwezig om ook specifieke jeugdzaken aan de orde te stellen.

Extern draagvlak (partners)

De nieuwe visie is tot stand gekomen mede op basis van een groot aantal gesprekken met maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders, onderwijs, en andere stakeholders die een rol spelen in het jeugdbeleid van de gemeente Deventer. Hun input hebben we zo goed mogelijk verwerkt in de nieuw geformuleerde visie in het beleidskader. In een bijlage bij het document is een overzicht opgenomen van de geïnterviewde personen.

Op 19 maart 2019 is het beleidskader besproken met de partijen die ook al eerder hun inbreng hebben gehad bij de vorming van deze nieuwe visie.

Daarnaast heeft de Adviesraad Sociaal Domein Deventer op 3 juni 2019 advies uitgebracht aan het college over het beleidskader.

Op 12 juni 2019 is het beleidskader besproken in het LEA overleg.

Financiële consequenties

N.v.t.

Aanpak/uitvoering

Na vaststelling door de raad wordt (verder) uitvoering gegeven aan de geformuleerde doelstellingen door het uitwerken van een uitvoeringsplan.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022

Agendapunt
Voorstelnummer
Team

2019-001360
DEV-BLD

Portef.houder
BenW-besluit d.d.:

Weth. Rorink
16 juli 2019

Voorstel

1. In te stemmen met het beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022

Kern van het raadsvoorstel

Op 12 februari 2019 heeft het college het beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022 in concept vastgesteld. Omdat het beleidskader tot stand gekomen was op basis van een groot aantal gesprekken met organisaties en partijen in de zorg, het welzijn en het onderwijs, heeft het college toen tevens besloten om het conceptbeleidskader eerst in een beeldvormende raadstafel te bespreken met de raad.

Deze raadstafel heeft plaatsgevonden op 13 maart 2019. De tijdens deze raadstafel ontvangen op- en/of aanmerkingen zijn verwerkt in het beleidskader en het aangepaste beleidskader is op 19 maart 2019 besproken met de partijen die ook al eerder hun inbreng hebben gehad bij de vorming van deze nieuwe visie.

Ook de tijdens deze bijeenkomst ontvangen op- en/of aanmerkingen zijn, voor zover relevant, verwerkt in het beleidskader. Omdat het onderwijs niet op 19 maart 2019 aanwezig kon zijn is het beleidskader op 12 juni 2019 toegelicht in het periodieke overleg met het onderwijs in het kader van de Lokale Educatieve Agenda (het zgn. LEA-overleg). Er is toen geconcludeerd dat de geformuleerde visie en het beleidskader gedragen worden door de partijen in het onderwijs.

Tot slot is dit beleidskader op 30 april 2019 aangeboden aan de Adviesraad Sociaal Domein Deventer (ASDD) met het verzoek om advies uit te brengen over het beleidskader. Dit advies is op 3 juni 2019 ontvangen en als bijlage bij deze nota gevoegd. Uit het advies van de ASDD blijkt dat de ASDD in grote lijnen de in het beleidskader geformuleerde visie en de daarbij geformuleerde doelstellingen onderschrijven.

Beoogd resultaat

Het vaststellen van een nieuwe visie op en beleidskader betreffende het jeugdbeleid in Deventer

Kader

- Visie van Wieg naar Werk 4.0 (2014)
- Nota het Normale Leven Versterken (2016)
- Motie Visie van Wieg naar Werk (2017)
- Visie Jeugdhulp IJsselland 2016 - 2020
- Het Verbindend Kader Sociaal Domein

Argumenten ten behoeve van de raad

In 2014, vanwege de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015, is voor de laatste maal de visie Van Wieg naar Werk herijkt. Inmiddels zijn we ruim 4 jaar verder en hebben we 4 jaar ervaring met de uitvoering van de Jeugdwet. In die 4 jaar hebben we ook vooral aandacht gehad voor het op orde krijgen van de uitvoering zodat er geen jongere "tussen wal en schip" zou vallen (de transitie).

We hebben nu een werkend systeem voor jongeren, zowel voor degenen die een minimale ondersteuning nodig hebben als voor hen die gespecialiseerde jeugdhulp behoeven. En in tegenstelling tot veel andere gemeenten kennen wij (nog) geen grote financiële tekorten bij de uitvoering van de Jeugdwet.

Met het voorliggende beleidskader willen we inzetten op de transformatie – meer inhoudelijke vernieuwing – waarmee we ander gedrag, een andere cultuur en andere werkwijzen bij professionals en inwoners teweeg willen brengen. We willen daarin vooral inzetten op “het versterken van het normale leven”, een visie die we al eerder, in 2016, hebben gepresenteerd aan de raad. Deze visie is leidend geworden in het nieuwe voorliggende beleidskader van Wieg naar Werk. Belangrijk uitgangspunt daarbij is de gedachte dat door een voldoende stevig pakket aan (preventieve) basis- en algemene voorzieningen, vroegtijdige en adequate ondersteuning minder specialistische hulp nodig is. Preventie vormt zodoende de basis van onze visie.

Van Wieg naar Werk betekent natuurlijk ook dat jongeren die dit nodig hebben, hulp krijgen bij het bereiken van economische en sociale zelfstandigheid (waaronder ook weerbaarheid). Dit lukt alleen in een betrokken omgeving. Het doel van de gemeente en (alle) partners is ervoor te zorgen dat jongeren in Deventer zoveel als mogelijk een startkwalificatie halen, een baan vinden of passende dagbesteding.

Bij het opstellen van het beleidskader is uiteraard het door het college op 27 november 2018 vastgestelde Verbindend Kader Sociaal Domein als leidraad gehanteerd en is dat gebeurd langs de 4 thema's zoals beschreven in het Verbindend Kader Sociaal Domein. Hierbinnen is natuurlijk nog steeds ruimte aanwezig om ook specifieke jeugdzaken aan de orde te stellen.

In het beleidskader heeft het college de werking ervan verbreed tot alle jongeren tot 27 jaar. Weliswaar is de doelgroep van de Jeugdwet alle jongeren tot 18 jaar maar de komende jaren wil het college inzetten op de transformatie van het sociaal domein. In het sociaal domein wil het college de ontwikkelingen in samenhang bezien, de vraagstukken vanuit één ongedeelde kader benaderen en zoveel als mogelijk de antwoorden integraal ontwikkelen. Omdat men in de Participatiewet tot de leeftijd van 27 jaar wordt aangemerkt als jongere, kiezen we nu voor deze leeftijdsgrens.

Daarnaast wil het college de komende jaren, zoals hiervoor al geschreven, vooral inzetten op "het versterken van het normale leven". Het gaat daarin om het versterken van de sociale omgeving van de jongere en de basis- en algemene voorzieningen in de gemeente. Verder wil het college dat in de komende jaren alle jongeren die zich tot de gemeente wenden voor ondersteuning, benaderd worden vanuit het uitgangspunt "1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon". In die ondersteuning wil het college de verbinding leggen tussen inwoners om de basis- en algemene voorzieningen, eigen kracht en samenkracht te versterken. Tot slot wil het college in de komende jaren samen met zorgaanbieders en de regio innoveren in het zorgaanbod. De vraag van de jongere bepaalt en de zorgaanbieder levert wat er gevraagd wordt. De zorgaanbieders doen voor de jongere wat nodig is.

Ketenpartners/ participatie

Het beleidskader is tot stand gekomen mede op basis van een groot aantal gesprekken met maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders en andere stakeholders die een rol spelen in het jeugdbeleid van de gemeente Deventer. Hun input hebben we zo goed mogelijk verwerkt in het beleidskader. In een bijlage bij het document is een overzicht opgenomen van de geïnterviewde personen.

Op 19 maart 2019 is het beleidskader besproken met de partijen die ook al eerder hun inbreng hebben gehad bij de vorming van deze nieuwe visie. Daarnaast heeft de Adviesraad Sociaal Domein Deventer op 3 juni 2019 advies uitgebracht aan het college over het beleidskader. Op 12 juni 2019 is het beleidskader besproken in het LEA overleg.

Financiële consequenties

N.v.t.

Betrokkenheid van de raad

Op 13 maart 2019 is het conceptbeleidskader in een beeldvormende raadstafel besproken met de raad. De hierin ontvangen op- en/of aanmerkingen heeft het college verwerkt in het voorliggende beleidskader.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König

Adviesraad Sociaal Domein

DEVENTER

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Deventer
Grote Kerkhof 1
7400 CG Deventer

Onderwerp: Advies over het Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 – 2020

Behandeld namens de ASDD door:
Cluster Jeugd en Onderwijs: de heren Oorthuis, Terpstra, Slats en Vierboom

Deventer, 3 juni 2019

Geacht College,

Het Cluster Jeugd en Onderwijs heeft in een vroegtijdig stadium kunnen meedenken in de beleidsvoorbereiding voor het herzien van het Beleidskader Van Wieg naar Werk. Medio januari van dit jaar hebben wij aan College en Raad onze “bouwstenen-notitie” aangeboden waaruit naar ons genoegen veelvuldig is geput in het beleidsvoorbereidingsproces. Desalniettemin blijven er een aantal aandachtspunten over die wij graag in dit definitieve advies onder uw aandacht willen brengen.

1. Het adagium van één gezin, één regisseur, één plan wordt door ons weliswaar onderschreven, doch behoeft toch enige nuancering. Dit lijkt ons met name van toepassing op multi-probleem gezinnen. De behoefte aan één casus-regisseur die alle problemen en de daarbij betrokken dienst/hulpverleners in beeld houdt en regie voert is evident. Er zijn echter ook kinderen met ernstige, enkelvoudige psychiatrische of psychische problematiek waarbij dit niet van toepassing is.
2. In het beleidskader wordt veelvuldig verwezen naar de eigen kracht van de jongere en zijn omgeving zelf. Ook hier past de nodige nuancering. Juist het ontbreken van voldoende eigen kracht en/of eigen regie is vaak onderdeel van het probleem en van zijn/haar netwerk. Natuurlijk moet er zoveel als mogelijk gebruik worden gemaakt van de eigen persoon in kwestie en zijn/haar omgeving. De kwetsbaarheid, de disbalans tussen draagkracht en draaglast, mag daarbij niet uit het oog worden verloren. Er zijn wel degelijk grenzen aan de zelfredzaamheid.
3. Het is een ernstige zaak dat er binnen de gemeente Deventer geen aanbod meer is van voortgezet speciaal onderwijs. De ASDD denkt dat daarmee een kwetsbare groep jongeren in de kou blijft staan in Deventer. Zij moeten dan noodgedwongen naar geschikte voorzieningen in andere gemeenten uitwijken om adequate zorg te krijgen. Dit zorgt ervoor dat jongeren nog meer uit hun normale leven en leefwereld worden getrokken. Dit is in strijd met eerder geformuleerd beleid.

Wij roepen het College op aan deze ongewenste situatie een eind te maken in samenspraak met het Etty Hillesum Lyceum in Deventer.

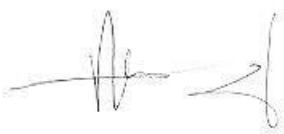
4. De nota laat te weinig zien hoe het nu werkelijk gaat met de jeugdhulp in Deventer. Met missie, visie, doelstellingen en uitgangspunten zal een ieder wel kunnen leven. De uitwerking met concrete doelen zien we graag in de nota benoemd. Belangrijk is om later in de evaluatie te kunnen vaststellen wat wel, deels of niet gelukt is. Het is de grondslag voor zelfreflectie op het gevoerde beleid en de uitvoering.
5. De ASDD ziet graag dat er concrete doelstellingen komen met betrekking tot de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg. Op papier staan de voornemens, maar in de praktijk ziet de Adviesraad daar nog te weinig van terug. Dit impliceert dat o.i. nu een aanzienlijk aantal jongeren niet of te laat de hulp krijgen die zij nodig hebben. Het risico is dat er later dan meer en zwaardere hulp nodig is om de problemen alsnog aan te pakken. Er valt naar het oordeel van de ASDD heel veel winst te behalen als de samenwerking tussen, met name, het voortgezet en het middelbaar beroepsonderwijs en de (jeugd)-zorg op de werkvloer verbetert. Docenten, mentoren en de interne begeleiders vormen daarin de spil. Zij moeten voldoende instrumenten/tools in handen hebben om problemen te kunnen herkennen en door te kunnen verwijzen naar adequate hulp. Twee suggesties dragen wij in dit verband aan. De verbetering van de interne schoolzorg structuur (ZAT) in het voortgezet onderwijs zou gebaat zijn met:
  - de aanstelling per onderwijs locatie van een zgn. schoolcounselor, een HBO-opgeleide en gecertificeerde schoolmaatschappelijk werker, die tevens mentoren en docenten ondersteunt bij de uitvoering van hun zorgtaken
  - de inrichting van meer gedifferentieerde time-out voorzieningen (zowel naar niveau/schooltype als wel naar soort problematiek; internaliserend dan wel externaliserend).Beide voorzieningen zouden, mits ingebed in de interne schoolzorgstructuur (ZAT) een welkome aanvulling kunnen zijn op het expertisecentrum dat in het kader van het passend onderwijs al op elke locatie aanwezig is. Het ligt in de rede deze schoolcounselors te financieren vanuit jeugdzorggelden en te koppelen aan het team Gezinscoaches. Het verbeteren van time-out voorzieningen zou gefinancierd dienen te worden uit de onderwijsbudgetten zelf.
6. Een operationele doelstelling dat in 2020 minder dan 10% van de jongeren in Deventer een beroep zal doen op een maatwerkvoorziening komt in de lucht te hangen als de onderbouwing daarvan flinterdun is. Allereerst is het zo dat het gemiddelde gebruik in Deventer niet lager is dan de rest van Nederland. De veronderstelling vervolgens dat er “relatief snel, kortdurende zorgtrajecten worden ingezet” die “duiden op een goed sociaal netwerk” worden eveneens nergens gestaafd met feiten. De wens lijkt de vader van de gedachte. De onderuitputting jeugdzorg 2018 (minder uitgegeven dan begroot) wordt nergens afdoende verklaard. Allermindst door een geslaagde transitie van intensieve 2e lijnszorg naar lichtere vormen van ambulante 1e lijns jeugdzorg, iets waar het Cluster Jeugd en Onderwijs al geruime tijd wel op aandringt. Het probleem van de wachtlijsten in geïndiceerde jeugdzorg, met name residentieel, is groter dan ooit. Nogmaals, de nota laat weinig zelfreflectie zien hoe het nu werkelijk gaat met de jeugdhulp.
7. De marktwerking in de zorg blijkt in toenemende mate een bestuurlijk gedrocht. In plaats van samenwerking en innovatie is er sprake van concurrentie, bodemprijzen, afscherming van resultaatsbeoordeling en zelfs kartelvorming door fusies en schaalvergroting. Gemeenten hebben veelal beleidsarm de transitie omarmd. De illusie van nabijheid heeft de jeugdzorg niet transparanter gemaakt. Sterker nog, er is een oerwoud van (overbodige) regelgeving en innovatievermijding voor in de plaats

gekomen, culminerend in een aanbestedingscircus waarin “harde” cijfers leidend zijn en niet de problemen van de jongeren.

De ambitie van het beleidskader is een omslag te maken van transitie naar transformatie. Deze ambitie is alleen realistisch als er ook een omslag in de sturing plaats vindt; van marktwerking naar samenwerking; van uitsluiting naar inclusie van maatwerkvoorzieningen, van kostprijssturing naar kwaliteitssturing.

8. Preventie vormt een centraal thema in het beleidskader. Wij verstaan daar nadrukkelijk ook de lichte ambulante jeugdzorg onder, zeker als dat aangeboden wordt binnen het onderwijs zelf; bij uitstek de vindplaats voor jongeren. Zoals reeds gesteld denken wij dat de introductie van gekwalificeerde schoolcounselors in de zorgadviesstructuur van het (voortgezet) onderwijs noodzakelijk is. Verder zouden wij willen wijzen op de wenselijkheid van permanente aanwezigheid van de Jeugdgezondheidsdienst van de GGD, o.a. de schoolarts en schoolverpleegkundige, in deze zorgadviesteams op school. Wij vermoeden dat er meer rendement te halen is uit de dossiers die door de Jeugdgezondheidszorg worden bijgehouden van alle schoolgaande jeugdigen, die zoals bekend, reeds vanaf het eerste bezoek aan het consultatiebureau worden aangelegd.

Met vriendelijke groet,

mw. A. Mittendorp,
voorzitter

dhr. Th. Oorthuis,
secretaris

Adviesraad Sociaal Domein Deventer
Cluster Jeugd en Onderwijs

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

0570 - -
direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

DEV-BLD/2019-001360
kenmerk

uw referentie

17 juli 2019
datum

John Boes
contactpersoon

Advies Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 - 2022
onderwerp

Geachte leden van de adviesraad,

Hartelijk dank voor uw advies van 3 juni 2019 over het Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 – 2022. Het is voor het college vanzelfsprekend dat uw raad in een vroegtijdig stadium betrokken wordt als er nieuw beleid voorbereid wordt. Het college waardeert het ook zeer dat u ook al in dat vroege stadium een, zoals u dat zelf noemt, bouwstenennotitie naar het college hebt gestuurd. Dit was waardevolle input voor het beleidskader.

In uw brief van 3 juni 2019 heeft u een achttal adviezen geformuleerd. Hierna zal het college puntsgewijze een reactie geven op uw adviezen.

1. Het adagium van één gezin, één regisseur, één plan wordt door ons weliswaar onderschreven, doch behoeft toch enige nuancering. Dit lijkt ons met name van toepassing op multi-probleem gezinnen. De behoefte aan één casus-regisseur die alle problemen en de daarbij betrokken dienst/hulpverleners in beeld houdt en regie voert is evident. Er zijn echter ook kinderen met ernstige, enkelvoudige psychiatrische of psychische problematiek waarbij dit niet van toepassing is.

Antwoord: Het basisuitgangspunt van ons handelen is "1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon". Dit is het uitgangspunt bij multi probleem huishoudens. Ook bij enkelvoudige ondersteuningsvragen wordt dit uitgangspunt in principe gehanteerd. Reden is dat een probleem bij een lid van het systeem in een aantal gevallen voort kan komen uit hetzelfde systeem. We willen het dus bij voorbaat niet uitsluiten. Uiteraard zullen we het systeem niet onnodig belasten.

2. In het beleidskader wordt veelvuldig verwezen naar de eigen kracht van de jongere en zijn omgeving zelf. Ook hier past de nodige nuancering. Juist het ontbreken van voldoende eigen kracht en/of eigen regie is vaak onderdeel van het probleem en van zijn/haar netwerk. Natuurlijk moet er zoveel als mogelijk gebruik worden gemaakt van de eigen persoon in kwestie en zijn/haar omgeving. De kwetsbaarheid, de disbalans tussen draagkracht en draaglast, mag daarbij niet uit het oog worden verloren. Er zijn wel degelijk grenzen aan de zelfredzaamheid.

Antwoord: Het college is verheugd te lezen dat u ook van mening bent dat er zoveel als mogelijk gebruik gemaakt moet worden van de eigen kracht van de jongere en zijn of haar omgeving. Met u vindt het college dat er grenzen zijn aan de zelfredzaamheid maar tegelijkertijd vindt het college dat alle inspanningen er ook op gericht moeten zijn dat de jongere, eventueel met ondersteuning van zijn of haar omgeving, zo snel als mogelijk weer op eigen benen moet kunnen staan. In de tussentijd zorgen wij ervoor, waar dat nodig is, voor specialistische ondersteuning van de jongere op weg naar die zelfredzaamheid.

3. Het is een ernstige zaak dat er binnen de gemeente Deventer geen aanbod meer is van voortgezet speciaal onderwijs. De ASDD denkt dat daarmee een kwetsbare groep jongeren in de kou blijft staan in Deventer. Zij moeten dan noodgedwongen naar geschikte voorzieningen in andere gemeenten uitwijken om adequate zorg te krijgen. Dit zorgt ervoor dat jongeren nog meer uit hun normale leven en leefwereld worden getrokken. Dit is in strijd met eerder geformuleerd beleid. Wij roepen het College op aan deze ongewenste situatie een eind te maken in samenspraak met het Eddy Hillesum Lyceum in Deventer.

Antwoord: Zoals ook al eerder met u besproken gaat het college niet over de inhoud van het onderwijs in Deventer. Dat is een rijks aangelegenheid. Het college zal echter niet nalaten om, daar waar nodig, aandacht te vragen voor knelpunten in het onderwijs en met name voor dit punt zullen wij aandacht blijven vragen.

4. De nota laat te weinig zien hoe het nu werkelijk gaat met de jeugdhulp in Deventer. Met missie, visie, doelstellingen en uitgangspunten zal eenieder wel kunnen leven. De uitwerking met concrete doelen zien we graag in de nota benoemd. Belangrijk is om later in de evaluatie te kunnen vaststellen wat wel, deels of niet gelukt is. Het is de grondslag voor zelfreflectie op het gevoerde beleid en de uitvoering.

*Antwoord: Naar de mening van het college zijn er in het beleidskader Van Wieg naar Werk een aantal concrete speerpunten en doelen gesteld voor de komende jaren op de thema's Preventie, de Toegang, Maatwerk en Monitoring. Het college is echter met u van mening dat het nu ook gaat om doen! Daarvoor wil het college, zie ook hoofdstuk 3, **jaarlijks een uitvoeringsplan** opstellen met concrete doelen dat gevoed is met de uitkomsten van de jeugdmonitor en opgesteld met de partijen in de gemeente.*

5. De ASDD ziet graag dat er concrete doelstellingen komen met betrekking tot de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg. Op papier staan de voornemens, maar in de praktijk ziet de Adviesraad daar nog te weinig van terug. Dit impliceert dat o.i. nu een aanzienlijk aantal jongeren niet of te laat de hulp krijgen die zij nodig hebben. Het risico is dat er later dan meer en zwaardere hulp nodig is om de problemen alsnog aan te pakken. Er valt naar het oordeel van de ASDD heel veel winst te behalen als de samenwerking tussen, met name, het voortgezet en het middelbaar beroepsonderwijs en de (jeugd)-zorg op de werkvloer verbetert. Docenten, mentoren en de interne begeleiders vormen daarin de spil. Zij moeten voldoende instrumenten/tools in handen hebben om problemen te kunnen herkennen en door te kunnen verwijzen naar adequate hulp. Twee suggesties dragen wij in dit verband aan. De verbetering van de interne schoolzorg structuur (ZAT) in het voortgezet onderwijs zou gebaat zijn met:

- De aanstelling per onderwijs locatie van een zgn. schoolcounselor, een hbo- opgeleide en gecertificeerde schoolmaatschappelijk werker, die tevens mentoren en docenten ondersteunt bij de uitvoering van hun zorgtaken
- De inrichting van meer gedifferentieerde time-out voorzieningen (zowel naar niveau/schooltype als wel naar soort problematiek; internaliserend dan wel externaliserend).

Beide voorzieningen zouden, mits ingebed in de interne schoolzorgstructuur (ZAT) een welkome aanvulling kunnen zijn op het expertisecentrum dat in het kader van het passend onderwijs al op elke locatie aanwezig is. Het ligt in de rede deze schoolcounselors te financieren vanuit jeugdzorggelden en te koppelen aan het team Gezinscoaches. Het verbeteren van time-out voorzieningen zou gefinancierd dienen te worden uit de onderwijsbudgetten zelf.

Antwoord: In het beleidskader wordt naar onze opvatting op meerdere plaatsen aandacht besteed aan de samenwerking met het onderwijs. Zoals hiervoor ook al geschreven gaat de gemeente niet over het onderwijs. Uw beide voorbeelden onderschrijven wij ook als zeer wenselijk en zullen we in onze contacten met het onderwijs frequent onder de aandacht brengen. In het op te stellen uitvoeringsplan zal nadrukkelijk aandacht zijn voor het punt samenwerking gemeente – jeugdhulp - onderwijs.

6. Een operationele doelstelling dat in 2020 minder dan 10% van de jongeren in Deventer een beroep zal doen op een maatwerkvoorziening komt in de lucht te hangen als de onderbouwing daarvan flinterdun is. Allereerst is het zo dat het gemiddelde gebruik in Deventer niet lager is dan de rest van Nederland. De veronderstelling vervolgens dat er “relatief snel, kortdurende zorgtrajecten worden ingezet” die “duiden op een goed sociaal netwerk” worden eveneens nergens gestaafd met feiten. De wens lijkt de vader van de gedachte. De onder uitputting jeugdzorg 2018 (minder uitgegeven dan begroot) wordt nergens afdoende verklaard. Allerminst door een geslaagde transitie van intensieve 2e lijnszorg naar lichtere vormen van ambulante 1e lijns jeugdzorg, iets waar het Cluster Jeugd en Onderwijs al geruime tijd wel op aandringt. Het probleem van de wachtlijsten in geïndiceerde jeugdzorg, met name residentieel, is groter dan ooit. Nogmaals, de nota laat weinig zelfreflectie zien hoe het nu werkelijk gaat met de jeugdhulp.

Antwoord: Het college wil de komende jaren nadrukkelijk, zoals ook verwoord in het beleidskader, nog meer investeren in preventie w.o. verschillende vormen van kinderen jongerenwerk. Het uiteindelijke doel hiervan is dat steeds meer mensen, en ook jongeren, een oplossing vinden in de basis- en algemene voorzieningen in de gemeente en dat het beroep op maatwerkvoorzieningen afneemt. Het is inderdaad zo dat het gemiddeld beroep op maatwerkvoorzieningen in Deventer niet lager is dan het landelijk gemiddelde. In Deventer zien we echter, met een kleine daling in 2017, dat het gebruik van maatwerkvoorzieningen redelijk stabiel is (zie ook paragraaf 1.2.3). Het landelijk gemiddelde is echter stijgende en ligt nu ongeveer op het Deventer niveau. Het college geeft als een mogelijke verklaring hiervoor dat we in Deventer relatief snel en kortdurende trajecten inzetten en dat er mogelijk sprake is van een goed sociaal netwerk in Deventer. Onderzoek zal echter uit moeten wijzen of dit ook werkelijk zo is.

7. De marktwerking in de zorg blijkt in toenemende mate een bestuurlijk gedrocht. In plaats van samenwerking en innovatie is er sprake van concurrentie, bodemprijzen, afscherming van resultaatsbeoordeling en zelfs kartelvorming door fusies en schaalvergroting. Gemeenten hebben veelal beleidsarm de transitie omarmd. De illusie van nabijheid heeft de jeugdzorg niet transparanter gemaakt. Sterker nog, er is een oerwoud van (overbodige) regelgeving en innovatievermijding voor in de plaatsgekomen, culminerend in een aanbestedingscircus waarin “harde” cijfers leidend zijn en niet de problemen van de jongeren. De ambitie van het beleidskader is een omslag te maken van transitie naar transformatie. Deze ambitie is alleen realistisch als er ook een omslag in de sturing plaats vindt; van marktwerking naar samenwerking; van uitsluiting naar inclusie van maatwerkvoorzieningen, van kostprijssturing naar kwaliteitssturing.

Antwoord: Het college wil de komende jaren nadrukkelijk een omslag maken van transitie naar transformatie. Daarvoor is het naar de mening van het college noodzakelijk dat we samenwerking vinden met zorgaanbieders die werkelijk willen innoveren in hun zorgaanbod, waarin de ondersteuningsvraag van de jongere centraal staat en dat gericht is op de versterking van het normale leven. Deze zorgaanbieders moeten doen wat nodig is voor de jongere. Het college is verheugd te lezen dat u deze ambitie onderschrijft. Ons college zal hiervoor aandacht vragen bij het Regionaal Servicepunt Jeugd (RSJ) IJsselland, die de inkoop voor de jeugdhulp voor de gemeente verzorgen.

8. Preventie vormt een centraal thema in het beleidskader. Wij verstaan daar nadrukkelijk ook de lichte ambulante jeugdzorg onder, zeker als dat aangeboden wordt binnen het onderwijs zelf; bij uitstek de vindplaats voor jongeren. Zoals reeds gesteld denken wij dat de introductie van gekwalificeerde schoolcounselors in de zorgadviesstructuur van het (voortgezet) onderwijs noodzakelijk is. Verder zouden wij willen wijzen op de wenselijkheid van permanente aanwezigheid van de Jeugdgezondheidsdienst van de GGD, o.a. de schoolarts en schoolverpleegkundige, in deze zorg adviesteams op school. Wij vermoeden dat er meer rendement te halen is uit de dossiers die door de Jeugdgezondheidszorg worden bijgehouden van alle schoolgaande jeugdigen, die zoals bekend, reeds vanaf het eerste bezoek aan het consultatiebureau worden aangelegd.

Antwoord: Preventie is inderdaad het centrale thema in het beleidskader en daarin wil het college de komende jaren nadrukkelijk investeren, w.o. in verschillende vormen van kinder- en jongerenwerk. Het college is het met u eens dat het onderwijs een centrale plek inneemt in het leven van jongeren. Zoals ook al bij vraag 5 verwoord wil het college daarom ook investeren in de samenwerking met het onderwijs zodat geen jongere in Deventer tussen "wal en schip" valt.

Wij willen u nogmaals bedanken voor uw adviezen en vertrouwen erop dat we ook in de toekomst op dezelfde constructieve wijze met elkaar in gesprek blijven.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

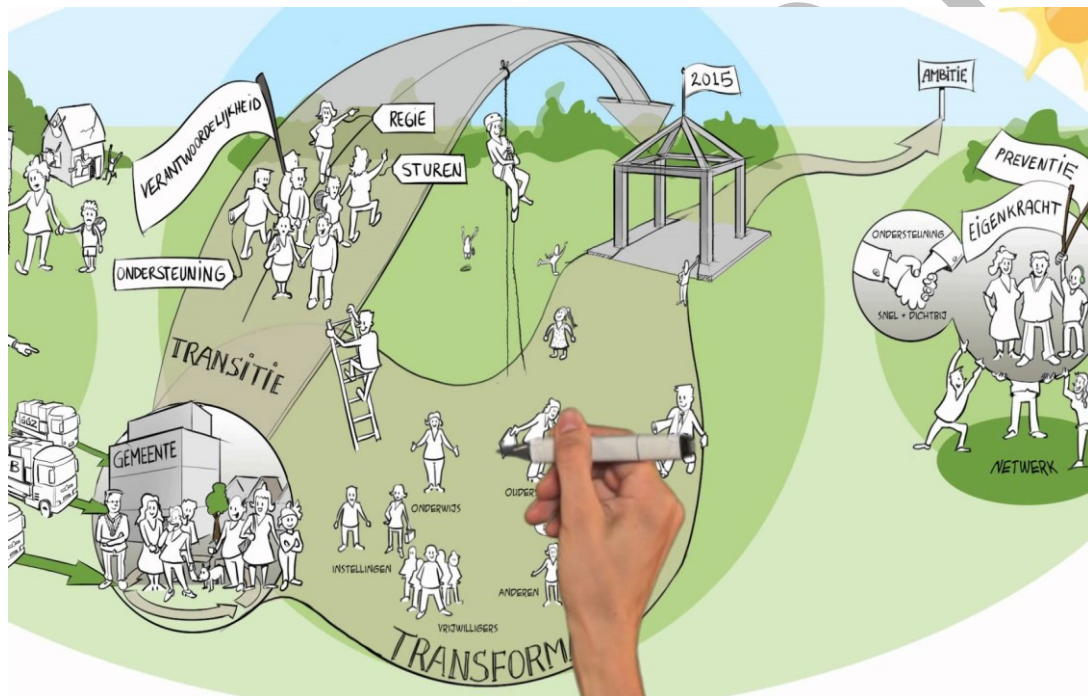

M.A. Kossen

R.C. König

Beleidskader van Wieg naar Werk 2019 – 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
1. Inleiding	3
1.1 Context en proces	3
1.2 Stand van zaken	4
1.2.1 Jeugd in beeld	4
1.2.2 Het normale leven	6
1.2.3 Gebruik van maatwerkvoorzieningen	6
1.3 Missie, visie en doelstellingen	7
1.3.1 Missie	7
1.3.2 Visie	8
1.3.3 Doelstellingen.....	8
1.4 Uitgangspunten en succesfactoren	8
1.4.1 Uitgangspunten	8
1.4.2 Succesfactoren.....	9
2. Van visie naar beleid	10
2.1 Preventie	10
2.1.1 Het normale leven versterken.....	11
2.1.2 Speerpunten.....	12
2.1.3 Operationele doelstelling	13
2.2 De toegang.....	13
2.2.1 Huis- en jeugdartsen.....	13
2.2.2 Rechterlijke macht.....	13
2.2.3 De gemeente.....	14
2.2.4 Speerpunten.....	14
2.2.5 Operationele doelstelling	14
2.3 Maatwerk.....	15
2.3.1 Innoveren en samenwerken.....	15
2.3.2 Speerpunten.....	15
2.3.3 Operationele doelstelling	15
2.4 Monitoring	16
3. Aan de slag!	17
3.1 Meerjarenbegroting 2019 – 2022	17
Bijlage 1: Overzicht interviews	18
Bijlage 2: De 10 beschermende factoren – nader uitgelegd.....	19

Samenvatting

Met de inwerkingtreding van de Jeugdwet per 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor alle vormen van hulp en ondersteuning van jongeren. In die eerste periode hebben we ons vooral gericht op het organisatorisch “werkend krijgen” van de uit de nieuwe verantwoordelijkheden voortkomende processen en op de samenwerking met nieuwe partijen.

We willen nu in gaan zetten op de “transformatie”. Het transformatieproces – dat vooral gaat over de inhoudelijke vernieuwing - is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging: ander gedrag van professionals en inwoners, andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan tussen inwoners, professionals, instellingen en gemeenten. We willen dat doen langs de 4 thema’s van het Verbindend Kader Sociaal Domein:

1. Preventie;
2. De Toegang;
3. Maatwerk, en
4. Monitoring.

De komende jaren willen we vooral inzetten op preventie door “het normale leven te versterken”. Dit hebben we ook vertaald in onze nieuwe missie en visie waardoor we willen bereiken dat in 2022:

- ✓ Minder jongeren een beroep doen op een maatwerkvoorziening;
- ✓ Bij elke ondersteuningsvraag gewerkt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”;
- ✓ Zorgaanbieders de zorg bieden die een jongere nodig heeft, en
- ✓ Door middel van een nieuw te ontwikkelen monitor de realisatie van onze doelstellingen zichtbaar is.

CONCEPT

1. Inleiding

Met het in werking treden van de Jeugdwet per 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van hulp en ondersteuning voor jeugd. Nieuw daarin is de geïndiceerde jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ), zorg voor jeugd met een lichte verstandelijke beperking (LVB) en GGZ in het kader van het jeugdstrafrecht, jeugdbescherming (jb) en jeugdreclassering (jr).

In de eerste periode na deze overheveling van verantwoordelijkheden voor de jeugd – in combinatie met die van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) – heeft de gemeente zich vooral gericht op het organisatorisch ‘werkend krijgen’ van de processen die voortkomen uit de nieuwe verantwoordelijkheden, en op de samenwerking met nieuwe partijen (waaronder de zorgaanbieders). Inmiddels heeft de gemeente een werkend systeem voor jeugdigen, zowel voor degenen die minimale ondersteuning nodig hebben, als voor degenen die gespecialiseerde jeugdhulp behoeven. Na de feitelijke transitie wordt nu ingezet op de ‘transformatie’. Het transformatieproces – dat vooral gaat over de inhoudelijke vernieuwing - is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging: ander gedrag van professionals en inwoners, andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan tussen inwoners, professionals, instellingen en gemeenten¹. Meer concreet gaat het om²:

- a. Uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk;
- b. Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken;
- c. Preventie: door het versterken van basis- en algemene voorzieningen het beroep op dure gespecialiseerde hulp verminderen;
- d. Integrale hulp volgens het uitgangspunt ‘één huishouden, één plan, één contactpersoon’;
- e. Meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden o.a. door vermindering van regeldruk.

Een recente evaluatie van de Jeugdwet³ concludeert dat de beoogde transformatie naar een effectiever jeugdstelsel nog niet is gerealiseerd. In Deventer is het ‘Actieplan Transformatie’ leidraad voor het (verder) vormgeven van de transformatie.

1.1 Context en proces

Nu het stof van de transitie is neergedaald en de focus volledig op het vormgeven van de transformatie ligt, is een nieuwe gemeentelijke visie op de jeugd aan de orde. Deze nota bouwt voort op de visie Van Wieg naar Werk 4.0 en geeft inhoud aan de transformatie-opgave door o.a. door het opnemen en verweven van de visie op preventie: ‘het normale leven versterken’. Belangrijk uitgangspunt voor Van Wieg Naar Werk 5.0 is de gedachte dat door een voldoende stevig pakket aan (preventieve) basis- en algemene voorzieningen, vroegtijdige en adequate ondersteuning minder specialistische hulp nodig is. Preventie vormt zodoende de basis van onze visie.

Van Wieg naar Werk betekent dat jongeren die dit nodig hebben hulp krijgen bij het bereiken van economische en sociale zelfstandigheid (waaronder ook weerbaarheid). Dit lukt alleen in een betrokken omgeving. Het doel van de gemeente en (alle) partners is ervoor te zorgen dat jongeren in Deventer zoveel als mogelijk een startkwalificatie halen, een baan vinden of passende dagbesteding.

Voor alle duidelijkheid: in het vervolg van deze nota spreken we over jongeren. Jongeren definiëren we als alle inwoners van Deventer tot 27 jaar. Weliswaar is de doelgroep van de Jeugdwet alle jongeren tot 18 jaar maar hiervoor hebben we ook geschreven dat we de komende jaren inzetten op de transformatie van het sociaal domein. In het sociaal domein, zie ook hoofdstuk 2 van deze nota, willen we de ontwikkelingen in samenhang bezien, de vraagstukken vanuit één ongedeelde kader benaderen en zoveel als mogelijk de antwoorden integraal ontwikkelen. Omdat men in de

¹ Op het Veld en Wachtmeester, 2012.

² Kamerbrief, kenmerk 343903-118382-J

³ Eerste evaluatie Jeugdwet, ZonMw 2018.

Participatiewet tot de leeftijd van 27 jaar wordt aangemerkt als jongere, kiezen we nu voor deze leeftijdsgrens.

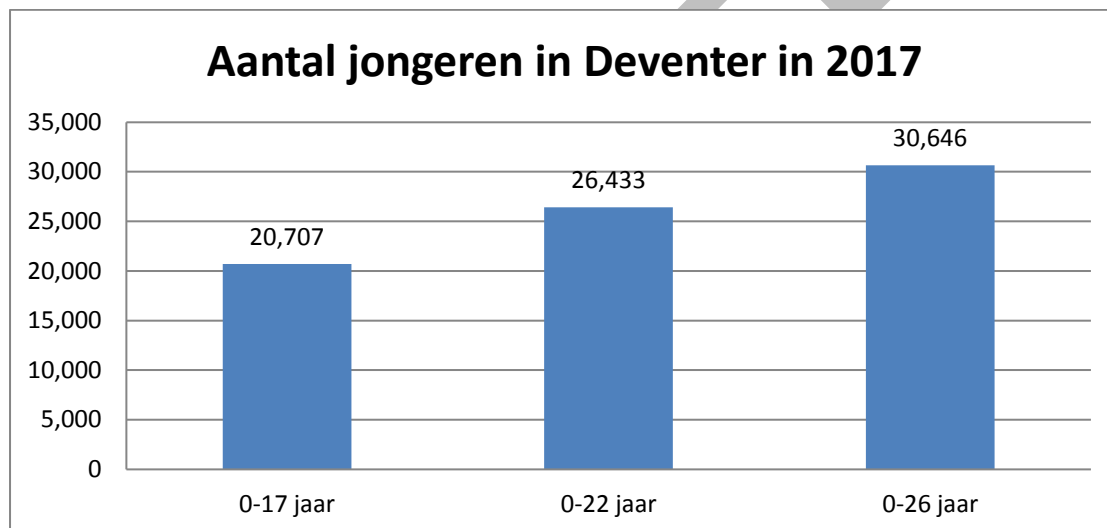
Dit heeft overigens geen betekenis voor de toegang tot de voorzieningen van de Jeugdwet. Deze is wettelijk bepaald op 18 jaar. De doelgroep van 18 tot 27 jaar kan, als er sprake is van een noodzakelijke voorziening, aanspraak maken op een voorziening in het kader van de Wmo (zorg) of de Participatiewet (werk of inkomen).

Ten slotte: De visie Van Wieg naar Werk 5.0 is tot stand gekomen mede op basis van een groot aantal gesprekken met maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders en andere stakeholders die een rol spelen in het jeugdbeleid van de gemeente Deventer. Hun input hebben we zo goed mogelijk verwerkt in deze nieuwe visie. In bijlage 2 bij dit document is een overzicht opgenomen van de geïnterviewde personen.

1.2 Stand van zaken

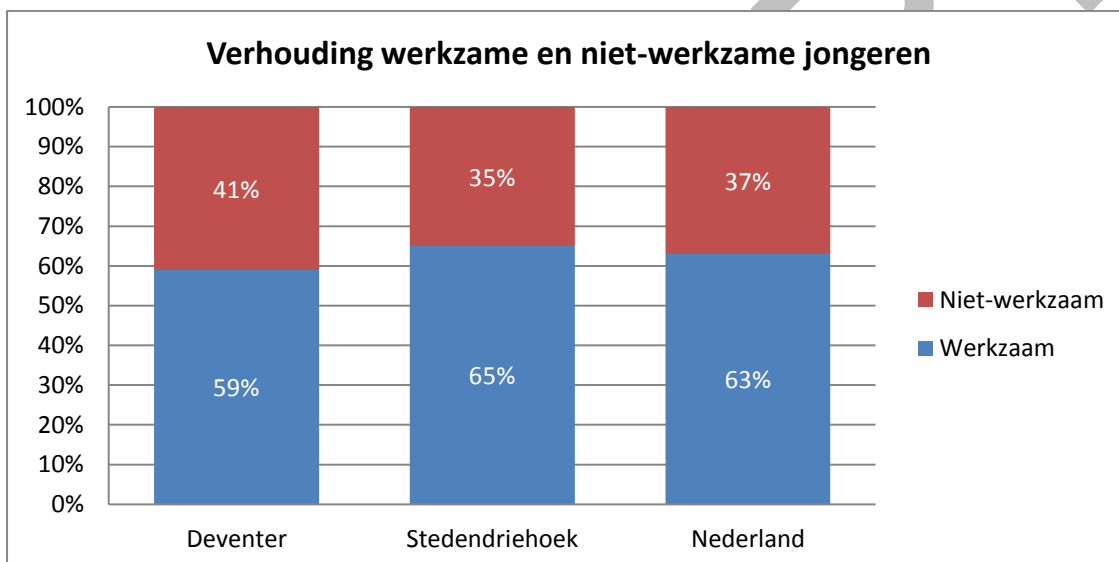
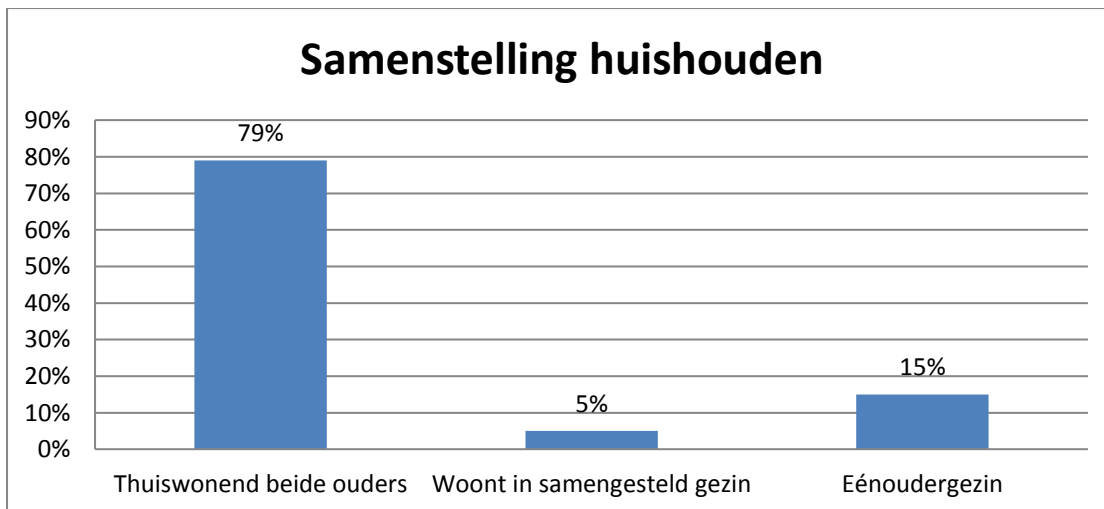
Met het merendeel van de jongeren gaat het goed in Deventer. Helaas gaat het met een kleine groep jongeren (nog) niet zo goed en die moeten gebruik maken van een door de gemeente verstrekte individuele maatwerkvoorziening omdat de in Deventer beschikbare basis- en algemene voorzieningen onvoldoende soelaas bieden of onvoldoende passend zijn. In deze paragraaf geven we kort de stand van zaken weer.

1.2.1 Jeugd in beeld

Het aandeel jongeren in Deventer neemt, zoals in heel Nederland, af. Was in het jaar 2000 het aandeel jongeren tot 18 jaar in de Deventer samenleving nog 22,3%, in 2017 is dat gedaald tot 20,6%.

Hoe gaat het dan met de jongeren in Deventer?

Verder:

- Heeft 6 tot 9% van de jongeren psychosociale problemen⁴;
- Zijn er 2.700 huishoudens met minderjarige kinderen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (in Keizerslanden bijv. groeit 1 op de 3 kinderen op in een dergelijk huishouden)
- Hebben jaarlijks 350 jongeren te maken met scheidende ouders;
- Werd bij 140 jongeren tot 18 jaar een onderzoek gedaan door de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) omdat bijv. ouders verwickeld zijn in een conflictscheiding;
- Waren er in 2014⁵ 251 jeugdige verdachten en 12 jeugdige veelplegers. Het aantal jeugdige verdachten en het aantal jeugdige veelplegers is de afgelopen jaren echter, sterker dan in de rest van Nederland, aanzienlijk gedaald;
- Werken naar schatting 900 jongeren niet, volgen ook geen regulier onderwijs, ontvangen geen uitkering en staan niet ingeschreven bij het UWV.

⁴ Bron: GGD.

⁵ Laatste bekende cijfer

1.2.2 Het normale leven

Om het normale leven te versterken zijn er tal van voorzieningen beschikbaar in de gemeente. Hierbij maken we een onderscheid tussen basisvoorzieningen, die een belangrijke rol kunnen spelen in vroegsignalering, en algemene voorzieningen.

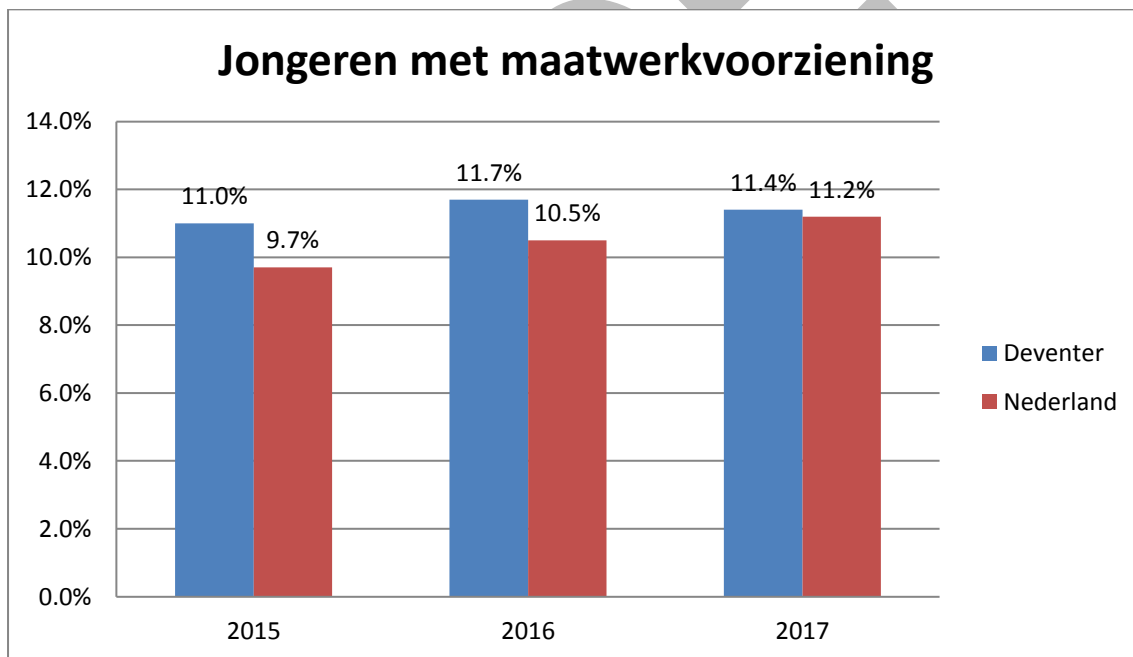
Basisvoorzieningen zijn bijvoorbeeld het consultatiebureau, het onderwijs en sportverenigingen. Algemene voorzieningen zijn activiteiten of diensten die gericht zijn op maatschappelijke participatie én ondersteuning en vrijelijk toegankelijk zijn. Door de aard van deze voorzieningen is niet volledig inzichtelijk wat het bereik van de verschillende voorzieningen is of wat de effecten zijn.

We weten wel:

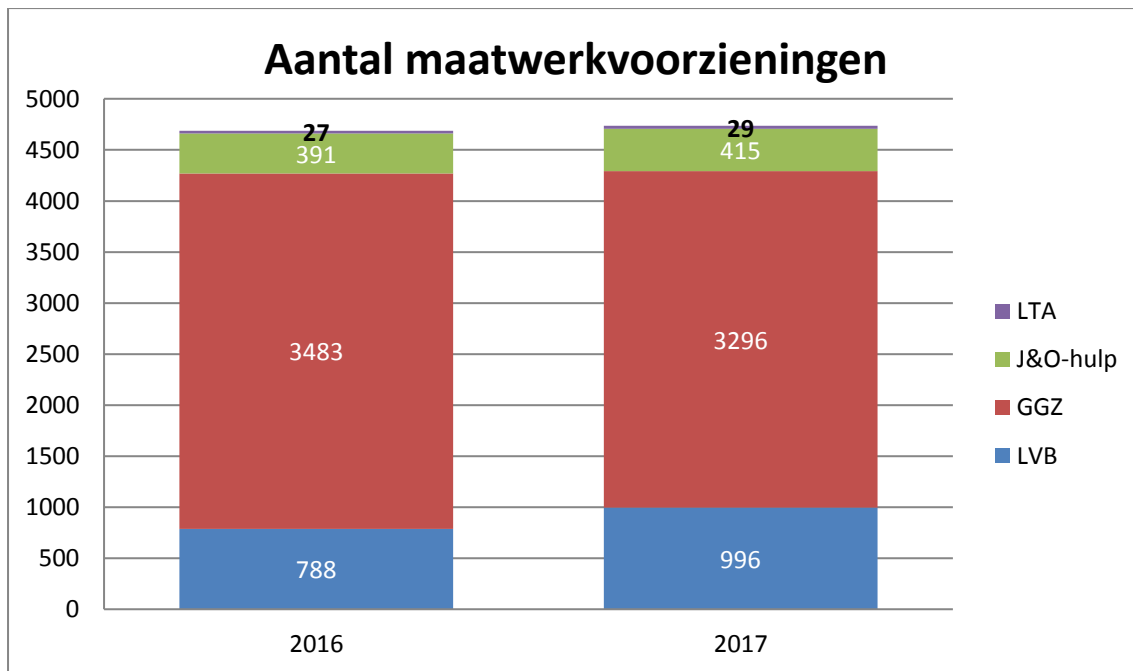
- ✓ Dat in 2017 95% van de jongeren tot 18 jaar (ruim 19.000) in beeld waren bij de GGD;
- ✓ Dat de jeugdwerkers van Raster in contact staan met ruim 100 groepen kinderen, dat met de organisatie van verschillende 'events' 1.250 kinderen zijn bereikt en dat in 2016 met de jaarlijkse zomertrein 1.400 kinderen zijn bereikt;
- ✓ Dat Youth for Christ – The Mall in 2016 door het organiseren van verschillende 'events' in Colmschate ongeveer 250 jongeren heeft bereikt, in de Rivierenwijk ongeveer 130 jongeren en in de Zandweerd ongeveer 150 jongeren;
- ✓ Dat Humanitas Homestart in 2015 en 2016, met een programma gericht op de versterking van zelfredzaamheid van ouders en kinderen, ruim 70 gezinnen heeft ondersteund.

1.2.3 Gebruik van maatwerkvoorzieningen

In 2017 ontving 11,4% van alle jongeren tot 18 jaar in Deventer een maatwerkvoorziening. Dit ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde.

Als we dit uitsplitsen naar het aantal maatwerkvoorzieningen, ontstaat het volgende beeld:

In 2016 zijn dus bijna 4.689 maatwerkvoorzieningen verstrekt voor 2.613 jongeren en in 2017 waren dit 4.763 maatwerkvoorzieningen voor 2.611 jongeren.

1.3 Missie, visie en doelstellingen

1.3.1 Missie

Missie Jeugdbeleid

De gemeente Deventer wil dat jongeren veilig en gezond opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen bijdragen aan de maatschappij. Dit willen we bereiken in een samenspel met hun ouders, hun omgeving en instellingen in de gemeente. We versterken daarin de aanwezige structuur en het zelfoplossend vermogen van mensen en hun netwerk.

We handelen vanuit de gedachte dat ieder mens zelf de regie wil voeren op het eigen leven. We willen dan ook bovenal samen met inwoners tot een omgeving komen waarin jongeren hun talenten kunnen ontplooiën. Daarvoor zetten we instrumenten in zoals cocreatie en bewonersparticipatie. We onderscheiden ons door onze manier van werken en onze medewerkers die daar invulling aan geven. Van onze medewerkers hebben we dezelfde verwachtingen als van de inwoners van Deventer.

Onze kernwaarden zijn daarom: eigen kracht en samenkracht.

Als het toch niet lukt op eigen kracht of met de sociale omgeving staan we naast de jongere en zijn of haar ouders om, daar waar nodig, passende ondersteuning te bieden. De hulp is passend omdat de jongere en zijn of haar ouders zelf de regie houden en samen met de medewerker een plan uitstippelen om tot een maximaal resultaat te komen.

De medewerker brengt hierbij zijn of haar expertise in om tot maatwerkoplossingen te komen. Van onze medewerkers verwachten we dat ze creatief en outreachend in hun oplossingen zijn.

1.3.2 Visie

Visie Jeugdbeleid

Wij geloven dat de kern van opgroeien ligt in het gezin, jongeren en hun ouders, en dat hun omgeving – familie, vrienden en burens – daarin kunnen ondersteunen. Die vertrouwde omgeving biedt de basis voor de jongere om zich op een goede wijze te ontwikkelen. Om ook zorgeloos op te kunnen groeien is een veilige sociale omgeving nodig waarin naast ouders, familie, vrienden en burens ook school, verenigingen, buurtcentra en cultuuraanbieders een belangrijke rol spelen. In elke wijk of dorp zijn daarom deze voorzieningen beschikbaar.

We realiseren onze visie door samen met onze partners in stad en dorp het “Normale leven te versterken” en samen met hen een omgeving te realiseren waarin jongeren zorgeloos en veilig kunnen opgroeien. Het normale leven vindt thuis plaats, op school, in de buurt, op een vereniging en steeds meer in de digitale wereld. Het versterken van het normale leven zou dus op die plekken moeten plaats vinden.

Dat begint bij de ouders en de jongeren zelf. Zij hebben de primaire verantwoordelijkheid. Dus versterken van het normale leven begint bij het aansluiten bij de behoefte van jongeren en ouders.

Rondom die jongeren en ouders zijn professionals aanwezig in het normale leven (*leerkrachten, pedagogisch medewerkers, welzijnswerkers, jeugdverpleegkundigen van het consultatiebureau etc.*) Om die professionele inzet op het versterken van dat normale leven te richten, is echter wel een inhoudelijk ijkpunt nodig: dat doen wat bijdraagt aan hetgeen jongeren nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen en gelukkig op te groeien naar volwaardig burgerschap.

1.3.3 Doelstellingen

Onze ambities worden in hoge mate bepaald door de opdracht die wij hebben als gemeente. Hierin hebben wij drie belangrijke doelstellingen:

1. Bevorderen dat jongeren vanuit hun eigen mogelijkheden en kennis opereren in de Deventer samenleving.
2. Het zwaartepunt van de professionele inzet en aandacht rondom jongeren moet primair gericht zijn op het versterken van het normale leven: thuis, op school, op het werk, in de buurt en verenigingen en op internet.
3. Bevorderen dat, als het de jongere en zijn of haar ouders zelf even niet lukt, ondersteuning op maat wordt aangeboden, voor een zo kort mogelijke tijdsduur, en zo lang als nodig, en tegelijkertijd helpen creëren van een vangnet voor jongeren die ondersteuning nodig hebben of geen netwerk hebben.

1.4 Uitgangspunten en succesfactoren

1.4.1 Uitgangspunten

Bij het opstellen van onze visie en de daaronder liggende strategische keuzes hanteren we de volgende uitgangspunten:

- ✓ De eigen kracht van jongeren en hun ouders staat centraal. Daar ligt de primaire verantwoordelijkheid. Als de problemen echter zo groot worden dat ze de mogelijkheden van het gezin en het netwerk te boven gaan en ook de inzet van de algemene voorzieningen niet voldoende is, bieden we natuurlijk de maatwerkvoorziening, in natura of in een persoonsgebonden budget.
- ✓ Als een jongere tijdelijke ondersteuning nodig heeft werken we vraaggericht op basis van “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon” en leveren dan maatwerk,

1.4.2 Succesfactoren

Voor het realiseren van onze visie zijn er bepaalde activiteiten of processen te onderkennen die hiervoor van groot belang zijn:

- ✓ De benadering van de mens als geheel: ontkokering (het visieperspectief)
- ✓ Het versterken van normale leven door samen te werken met partners die een rol spelen in de ontwikkeling van jongeren (het visieperspectief)
- ✓ Uitvoering van het concept “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon” (het inwonersperspectief)
- ✓ Duidelijkheid over taken, bevoegdheden en mandaat van professionals (het medewerkersperspectief)
- ✓ De zelfstandigheid van en ruimte voor de professional (het organisatieperspectief)
- ✓ Het leveren van expertise door instellingen in de gemeente voor o.m. informatie, voorlichting, opleiding en ondersteuning in de diagnose (het inhoudsperspectief)
- ✓ Het leveren van rendement door het realiseren van duurzame zelfredzaamheid (het transformatieperspectief)
- ✓ Het vraaggestuurd i.p.v. aanbod-/probleemgestuurd werken (het transformatieperspectief)
- ✓ Het sturen door de gemeente op de maatschappelijke doelstellingen (het governanceperspectief)
- ✓ Het beheersen van de kosten (het financiënperspectief)

CONCEPT

2. Van visie naar beleid

Als gemeente willen wij de ontwikkelingen in het sociale domein (Jeugdzorg, WMO, Participatiewet) in samenhang bezien, de vraagstukken vanuit één ongedeelde kader benaderen en zoveel als mogelijk de antwoorden integraal en in samenspraak met inwoners en maatschappelijke instellingen ontwikkelen. Dit transformatieperspectief heeft de gemeente vastgelegd in het Verbindend Kader Sociaal Domein.

Als gemeente willen wij dat iedereen, op zijn of haar eigen niveau, meedoet in de samenleving. Zoveel mogelijk op eigen kracht en waar nodig met ondersteuning van het sociaal netwerk. Inwoners die het niet op eigen kracht redden, kunnen blijven rekenen op onze ondersteuning bij het opgroeien, opvoeden, het vinden van een goede onderwijsplek, het bieden van zorg en het meedoen in de samenleving, waar mogelijk met werk.

Onze doelstellingen in deze transformatie:

- Participatie naar vermogen van alle inwoners van Deventer: mensen werken, versterken zichzelf en doen iets voor een ander of voor de stad. Iedereen doet mee!
- Het bieden van een vangnet voor inwoners die (tijdelijk) niet kunnen meedoen in de Deventer samenleving.

De speerpunten:

- De vraag van de inwoner staat centraal;
- Het versterken van eigen kracht en betrokkenheid van inwoners;
- Het investeren in preventie;
- Het integraal vormgeven van de nieuwe taken (decentralisaties) binnen de gemeentelijke financiële kaders, en
- Het monitoren van het transformatieproces.

Deze doelstellingen en speerpunten hebben we uitgewerkt in een actieplan Transformatie Sociaal Domein waaraan we de komende jaren uitvoering gaan geven.

Het Verbindend Kader Sociaal Domein is uiteraard ook de leidraad waarbinnen het jeugdbeleid de komende jaren verder vorm krijgt en we doen dat langs de vier thema's zoals beschreven in het Verbindend kader.

2.1 Preventie

In de afgelopen jaren lag de nadruk in het jeugdbeleid vooral op het inregelen van de nieuwe verantwoordelijkheden van de gemeente in het kader van de Transitie Jeugdzorg: hoe zorgen we ervoor dat als een jongere hulp en ondersteuning nodig heeft, deze ook snel en adequaat bij hem of haar of de ouders terechtkomt?

De komende jaren willen we vooral inzetten op "het versterken van het normale leven" zoals ook in het recent vastgestelde gezondheidsbeleid gebeurt. Het is onze overtuiging nl. dat het beter voor de jongere is om te voorkomen dat hij een beroep moet doen op hulp en ondersteuning door de gemeente. Het gaat daarbij dan om het versterken van de sociale omgeving van de jongere en de basis- en algemene voorzieningen in de gemeente. Dit doen we aan de hand van vier vormen van preventie:

1. **Universele preventie:** Versterken van de aanwezige structuur en het zelfoplossend vermogen van mensen en hun netwerk
2. **Selectieve preventie:** Het doelbewust anticiperen op risicofactoren
3. **Geïndiceerde preventie:** Het reageren op eerste signalen
4. **Behandel gerelateerde preventie:** Het ondersteunen bij zelfredzaamheid tijdens behandeling

De komende jaren richten we ons op het doorbreken van vaak hardnekkige en ongewenste maatschappelijke patronen en een intergenerationele aanpak, door dichtbij en met inwoners en Maatschappelijke instellingen samen te werken. Dit betekent dat we de omslag maken naar meer

inzet van universele en selectieve preventie zodat minder behandel gerelateerde preventie noodzakelijk is.

Alle mensen Maatregelen omgeving	Voorlichting en bewustwording	Signaleren en adviseren	Vroeg symptoom Preventie interventies	Kortdurende Behandeling	Chronische/ Gehandicapten zorg
	R I	S I	C O	Curatie	Participatie
Universele preventie	Selectieve preventie	Selectieve preventie	Geïndiceerde preventie	Behandel gerelateerde preventie	Behandelgerela- teerde preventie
Gewoon gezond leven	Er op tijd bij zijn	Zelf bijsturen	Bijsturen met hulp	Behandelen	Voorkomen van erger Blijven meedoen

Inhoudelijk hebben we dit eerder uitgewerkt in de nota "Het normale leven versterken".

2.1.1 Het normale leven versterken

Het normale leven vindt thuis plaats, op school, in de buurt, op een vereniging en steeds meer in de digitale wereld. Het versterken van het normale leven zou dus op die plekken moeten plaats vinden. Dat begint bij de ouders en de jongeren zelf. Zij hebben de primaire verantwoordelijkheid. Dus versterken van het normale leven begint bij het aansluiten op de behoefte van jongeren en hun ouders.

Uit onderzoek is gebleken dat er 10 beschermende factoren zijn (het normatieve kader) die een belangrijke rol spelen in een positieve ontwikkeling van jongeren:

1. Sociale binding
2. Kansen voor betrokkenheid
3. Positief gedrag uitgedragen en nageleefd
4. Erkenning en waardering voor positief gedrag
5. Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving
6. Constructieve tijdsbesteding
7. Competenties (zowel sociaal, emotioneel als gedragsmatig)
8. Cognitieve vaardigheden
9. Schoolmotivatie
10. Positieve identiteit

In bijlage 2 bij deze nota hebben we de 10 beschermende factoren nader uitgelegd.

In het normale leven van jongeren bewegen zich een groot aantal professionals – leraren, jeugdartsen, jeugdwerkers, pedagogisch medewerkers – die, vanuit een wettelijk en/of gemeentelijk kader, een professionele opdracht hebben in de ontwikkeling van jongeren en/of hun ouders.

De komende jaren willen we daarom de inzet van die professionals verder versterken door:

- ✓ Het normatieve kader van de 10 beschermende factoren als uitgangspunt van werken te nemen op school, in de wijk, op het consultatiebureau, in de kinderopvang, bij de maatschappelijke instellingen en bij mensen thuis;
- ✓ De inzet te richten op het versterken van de samenwerking tussen de professionals in het normale leven die gericht jongeren ondersteunen in hun ontwikkeling, zodat de leefwerelden van jongeren en hun ouders met elkaar verbonden worden, en
- ✓ Te bevorderen dat deze professionals op hun beurt vrijwilligers en andere professionals in het leven van jongeren meenemen in de opgave het normale leven te versterken en zich daarbij laten leiden door het normatieve kader van de 10 beschermende factoren.

2.1.2 Speerpunten

Om dit alles te bereiken willen we de komende jaren:

- ✓ De samenwerking met onze CJG-partners - het onderwijs, de GGD en de Welzijn-organisaties - versterken en verdiepen. Daarin werken we aan het verder ontwikkelen van de basis- en algemene voorzieningen in de gemeente;
- ✓ Dat onze gezinscoaches nog meer aansluiten op de leefwereld van jongeren en hun ouders en daarin nauwer samenwerken met andere professionals in het normale leven. Ze moeten dichtbij functioneren, zich verbinden aan het gezin en het netwerk, de expertise van professionals in het normale leven verder versterken en werken vanuit het normatieve kader van de 10 beschermende factoren;
- ✓ De samenwerking in de Jeugdnetwerken in de wijk verbeteren en versterken, met name de verbinding hierin met de sociale teams. Ook hierin moet de opgave om het normale leven te versterken leidend zijn en het normatieve kader van de 10 beschermende factoren uitgangspunt, en
- ✓ Onderzoek doen naar de naar schatting 900 jongeren die niet werken, geen regulier onderwijs volgen, geen uitkering ontvangen en niet ingeschreven staan bij het UWV.

We willen de komende jaren nadrukkelijk de samenwerking zoeken met het onderwijs in de gemeente. Ook uit het rapport "Met andere ogen" van de coalitie Onderwijs-Zorg-Jeugd van 23 november 2018 blijkt dat om de transformatie te laten slagen een goede interprofessionele samenwerking (tussen onderwijs, zorgaanbieders en gemeente) op uitvoeringsniveau noodzakelijk is. Dat veel verbeteringen daarin ook binnen de huidige infrastructuur en regels mogelijk zijn. De lokale samenwerking tussen onderwijs en gemeente en het voeren van regie daarop helpt dit te verbeteren. In het collegeakkoord is nl. afgesproken dat er een betere aansluiting moet komen tussen onderwijs (mbo, vmbo, praktijkonderwijs, vso) en de arbeidsmarkt en dat de gemeente daarin via Deventer Werktalent ondersteuning biedt. We willen nadrukkelijk aandacht hebben voor de doorgaande lijn, en de warme overdracht op belangrijke schakelmomenten, tussen primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.

Daarin gaan we de komende jaren nadrukkelijk investeren.

Ten slotte willen we de komende jaren, waar dat nodig is, investeren in het versterken van de basis- en algemene voorzieningen waaronder het kind- en jongerenwerk in de gemeente. Het is onze overtuiging nl. dat kind- en jongerenwerk zorg voorkomt en de sociale cohesie vergroot.

Kind- en jongerenwerk voorkomt zorg omdat:

- ✓ Door de preventieve inzet hiervan zorg niet (meteen) nodig is;
- ✓ Het de mogelijkheid biedt tot afschalen en normaliseren;
- ✓ Het combineren van basis- en algemene voorzieningen met zorg het effect van hulpverlening kan versterken, en
- ✓ De inzet hiervan bij de groep jongeren die lichte hulpverlening en/of zorg krijgt een financiële besparing oplevert (landelijk wordt dit geschat op € 45 miljoen)

Daarnaast vergroten de basis en algemene voorzieningen (w.o. kind- en jongerenwerk) de sociale cohesie in de gemeente waardoor:

- ✓ Jongeren en buurtbewoners zich sterker verbonden voelen met hun buurt en met elkaar;
- ✓ Jongeren in een positief daglicht staan bij de buurtbewoners die aansluiten bij activiteiten die zij hebben georganiseerd;
- ✓ Jongeren vaardigheden en zelfvertrouwen ontwikkelen als zij actief zijn als vrijwilliger, en
- ✓ De kans toeneemt dat, als jongeren plezier beleven aan hun actieve bijdrage, zij zich ook in de toekomst (blijven) inzetten voor hun omgeving.

We realiseren ons dat er voor de kanteling naar preventie de komende jaren een flinke financiële impuls nodig is, om de periode tussen behandeling, begeleiding, curatie en preventie te overbruggen. Preventie is dan zinvol als het gestructureerd, geprogrammeerd en meerjarig wordt ingezet en de interventies ook daadwerkelijk bewezen effectief zijn. In het jaarlijkse uitvoeringsplan werken we dit verder uit en daarin maken we, waar mogelijk, aansluiting met de uitgangspunten en doelstellingen in ons gezondheidsbeleid zoals beschreven in de gezondheidsnota.

2.1.3 Operationele doelstelling

Door het normale leven te versterken willen we bereiken dat jongeren zoveel als mogelijk veilig en gezond opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen bijdragen aan de maatschappij. Dit is het effect dat we willen bereiken. Hiermee willen we tevens bereiken dat er minder dan nu een beroep gedaan wordt op een maatwerkvoorziening.

Als doelstelling hanteren we daarom dat in 2022 minder dan 10% van de jongeren in Deventer een beroep doet op een maatwerkvoorziening. Deze 10% wordt genomen als ijkpunt. In Deventer maken nl. meer dan gemiddeld veel jongeren gebruik van een maatwerkvoorziening, De uitgaven aan maatwerkvoorzieningen zijn echter gemiddeld lager dan in andere gemeenten in Nederland. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat er relatief snel en kortdurende zorgtrajecten worden ingezet. Veel jongeren met een maatwerkvoorziening kan daarom ook duiden op een goed sociaal netwerk in Deventer.

2.2 De toegang

In de toegang bieden we ondersteuning aan alle jongeren die het (even) niet op eigen kracht, of met behulp van hun ouders of omgeving, redden. In dat geval benaderen we de jongere of zijn/haar ouders vanuit het uitgangspunt "1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon". In die ondersteuning willen we de verbinding leggen tussen inwoners om de basis- en algemene voorzieningen, eigen kracht en samenkracht te versterken. Als dat echter onvoldoende is bieden we toegang tot specialistische ondersteuning en interventie.

In de toegang tot die specialistische ondersteuning en interventie spelen naast de gemeente ook huis- en jeugdartsen én de rechterlijke macht een rol. Al deze spelers hebben een zelfstandige verwijsbevoegdheid naar specialistische ondersteuning en interventie.

Hierin speelt ook het Bijzonder Zorgteam (BZT) een rol. Het BZT is weliswaar geen directe toegang maar vanwege zijn functie, escalatiepunt voor o.m. de sociale teams of de gezinscoaches in het geval van zware, meervoudige zorgvragen of zorgmijding, speelt het BZT wel een belangrijke rol in de toegang.

2.2.1 Huis- en jeugdartsen

Huis- en jeugdartsen spelen vanuit hun professionele verantwoordelijkheid een belangrijke rol in de verwijzing van jongeren naar specialistische ondersteuning en interventie. Huis- en jeugdartsen zijn nl. vaak de eerste contactpersoon voor een jongere en zijn of haar ouders als er sprake is van psychische (en/of fysieke) problemen. De arts heeft in dat geval een zelfstandige verwijsbevoegdheid naar specialistische ondersteuning of interventie. De kosten daarvan komen echter voor rekening van de gemeente.

Het accent ligt de komende jaren op samenwerking met de huis- en jeugdartsen in de gemeenten. Hierin willen we samen met hen onderzoeken hoe ook zij het normatieve kader van de 10 beschermende factoren (zie ook paragraaf 2.1.1) als uitgangspunt van werken kunnen nemen. Daarnaast willen we de door de gemeente gefinancierde inzet van jeugdconsulenten voortzetten en, indien nodig, versterken. Hiervoor zullen we in 2020 de inzet van jeugdconsulenten evalueren.

2.2.2 Rechterlijke macht

Een andere ingang tot de jeugdhulp is via de gecertificeerde instelling, de kinderrechter (via een kinderschermingsmaatregel of een maatregel tot jeugdreclassering), het openbaar ministerie en de directeur of de selectiefunctionaris van een justitiële jeugdinrichting. De gecertificeerde instelling is verplicht om bij de bepaling van de in te zetten jeugdhulp in het kader van een door de rechter opgelegde kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering te overleggen met de gemeente. Uiteraard kan bij dit overleg een kostenafweging plaatsvinden. In de praktijk gebeurt dat tot op heden niet.

In de komende jaren willen we afspraken maken met de gecertificeerde instellingen op welke wijze en op welk moment wij dit overleg gaan vormgeven zodat ook deze jongeren de meest passende jeugdhulp krijgen.

2.2.3 De gemeente

Op dit moment biedt de gemeente een jongere nog 3 verschillende toegangen:

- ✓ De gezinscoaches indien er een ondersteuningsvraag is op het gebied van opvoeden en opgroeien;
- ✓ Het sociaal team indien er een ondersteuningsvraag is op meerdere leefgebieden (zgn. multi-problematiek), en
- ✓ Het jongerenloket indien er een ondersteuningsvraag is op het gebied van werk, inkomen en onderwijs.

We willen werken volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”. Dit betekent dat we intensiever moeten gaan samenwerken vanuit deze 3 toegangen als we het uitgangspunt willen waarmaken. In 2019 willen we dat in 60% van de ondersteuningsvragen, ongeacht waar de ondersteuningsvraag binnenkomt, er volgens dit uitgangspunt wordt gewerkt. Dit vraagt dat onze professionals elkaar weten te vinden en dat we op hoofdlijnen weten van elkaar wat we doen en wat onze deskundigheid is. Naar de inwoner toe zijn we generalist en in ons team zijn we de specialist. In 2022 willen we dat elke ondersteuningsvraag opgepakt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”.

2.2.4 Speerpunten

Om dit alles te bereiken willen we de komende jaren:

- ✓ De samenwerking met de huis- en jeugdartsen in de gemeente versterken en verdiepen;
- ✓ De afspraken met de gecertificeerde instellingen versterken en verdiepen;
- ✓ Dat de medewerkers in de 3 gemeentelijke toegangen elkaar leren kennen en van elkaar weten wat de deskundigheid is;
- ✓ De samenwerking tussen de 3 toegangen voor jongeren in de gemeente versterken en verdiepen zodat we in 2022 bij alle ondersteuningsvragen werken volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”, en

2.2.5 Operationele doelstelling

Door de toegang beter te informeren, te organiseren en te versterken willen we bereiken dat bij elke ondersteuningsvraag van een jongere in eerste instantie de verbinding gelegd wordt naar de sociale omgeving van jongeren om hun eigen kracht en samenkracht te versterken, onderzocht wordt op welke wijze de basis- en algemene voorzieningen in Deventer een rol kunnen spelen in de ondersteuningsvraag en, indien nodig, op een adequate en vraaggerichte wijze specialistische ondersteuning en interventie wordt geboden.

Als doelstelling hanteren we daarom dat in 2022 bij elke ondersteuningsvraag, ongeacht waar deze binnenkomt, gewerkt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”.

2.3 Maatwerk

Pas als de professionele ondersteuning in het normale leven niet meer toereikend is zetten we specialistische ondersteuning in. Die is dan primair gericht op het versterken en ondersteunen van de professional in het normale leven van de jongere. Als ook dat onvoldoende soelaas biedt, zetten we een specialistische interventie in. Dit gebeurt altijd in overleg met de toegang. In dit kader willen we dat:

- ✓ De interventie in beginsel plaatsvindt in het normale leven: de leefwereld van de jongere en de ouders. De oplossing die passend is voor de jongere/de ouder is leidend;
- ✓ De interventie gericht is op het versterken van het normale leven en de verbanden daarbinnen die kunnen bijdragen aan het herstel van het normale leven;
- ✓ Gewerkt wordt vanuit hetzelfde normatieve kader (de 10 beschermende factoren) als de professionals in het normale leven, en
- ✓ De extra inzet plaatsvindt in aansluiting op de inzet van de betrokken professionals in het normale leven, ten dienste van het “hele vraagstuk” van de jongere en/of de ouder.

2.3.1 Innoveren en samenwerken

In de afgelopen jaren hebben we voor de inkoop van maatwerkvoorzieningen in regionaal verband de samenwerking gezocht. Dit heeft geleid tot de oprichting van een gemeenschappelijke regeling die voor ons de inkoop van maatwerkvoorzieningen en het contractmanagement verzorgt. Dit heeft echter niet of nauwelijks geleid tot innovatie in het zorgaanbod. Weliswaar is er sprake geweest van een reductie van het aantal zorgproducten maar dat is voornamelijk het gevolg geweest van het anders definiëren van de inhoud van de producten en het samenvoegen van deze producten.

De komende jaren willen we samen met zorgaanbieders en de regio innoveren in het zorgaanbod. Als we maatwerk willen bieden dan moet er ook echt maatwerk worden geboden. Dit betekent dat de vraag van de jongere bepaalt en dat de zorgaanbieder levert wat er gevraagd wordt. Hierin willen we de samenwerking zoeken met zorgaanbieders die werkelijk willen innoveren met als uiteindelijke doel dat zij doen voor de jongere wat nodig is.

2.3.2 Speerpunten

Om dit alles te bereiken willen we de komende jaren:

- ✓ Alleen die maatwerkvoorzieningen aanbieden die voortkomen uit de ondersteuningsvraag van de jongere en gericht zijn op het versterken van het normale leven, en
- ✓ Samenwerking zoeken met zorgaanbieders die werkelijk willen innoveren in hun zorgaanbod zodat zij doen wat nodig voor de jongere

2.3.3 Operationele doelstelling

We willen innoveren in ons zorgaanbod en alleen die specialistische ondersteuning en interventie bieden die gevraagd wordt. Hiervoor zullen we de samenwerking zoeken met zorgaanbieders die ook daadwerkelijk willen innoveren.

Als doelstelling hanteren we daarom dat we in 2022 de eerste zorgaanbieders hebben gecontracteerd die vanuit die samenwerking de zorg bieden die een jongere nodig heeft.

2.4 Monitoring

Onze ambities worden in hoge mate bepaald door de opdracht die wij hebben als gemeente. Hierin hebben wij twee belangrijke doelstellingen:

1. Bevorderen dat de jongere zo snel en duurzaam mogelijk weer voldoende zelfredzaam is in de Deventer samenleving, en
2. Bevorderen dat ondersteuning op maat wordt aangeboden, voor een zo kort mogelijke tijdsduur, en zo lang als nodig, en tegelijkertijd creëren van een vangnet voor jongeren die ondersteuning nodig hebben of geen netwerk hebben.

We maken het realiseren van onze doelstellingen meetbaar door:

1. De zelfredzaamheid van jongeren te monitoren met behulp van de zelfredzaamheidsschaal voor jeugdigen (ZRJ);
2. Zorgvuldig te registreren hoeveel jongeren dusdanig goed geholpen zijn dat ze geen beroep meer doen, in ieder geval niet substantieel, op de professional;
3. Secuur te registreren hoeveel jongeren ondersteuning nodig hebben van zowel de toegang als specialistische ondersteuning en interventie en inzichtelijk maken welke kosten hiermee gemoeid zijn, en
4. het meten van tevredenheid van jongeren.

De beoordeling van de zelfredzaamheid bij jeugdigen is wat ingewikkelder dan bij volwassenen. De beoordeling van de zelfredzaamheid van jeugdigen moet nl. altijd in relatie staan met zijn leeftijd én is niet los te beoordelen van de zelfredzaamheid van de voor hem belangrijke opvoeders.

Met behulp van de ZRJ, zie hieronder, willen we de komende jaren een monitor ontwikkelen die de realisatie van onze doelstellingen zichtbaar maakt. De monitor Jeugd in Beeld dient daarvoor als basis.

Jeugdige*		Ouder(s)*		
ZRJ 0-4 jaar (betreft kind 0-4 jaar)	ZRJ 4-12 jaar (betreft kind basisschool)	ZRJ 12-18/23 thuiswonend (betreft jongere thuiswonend)	ZRJ 15-18/23 jaar uitwonend (betreft jongere uitwonend)	Inschaling zelfredzaamheid ouder(s)
		Financiën	Financiën	Financiën
		Werk & opleiding	Werk & opleiding	Werk & opleiding
		Tijdsbesteding	Tijdsbesteding	Tijdsbesteding
		Huisvesting**	Huisvesting	Huisvesting
		Huiselijke relaties**	Huiselijke relaties**	Huiselijke relaties
Geestelijke gezondheid, gedrag en ontwikkelingsstaat	Geestelijke gezondheid, gedrag en ontwikkelingsstaat	Geestelijke gezondheid, gedrag en ontwikkelingsstaat	Geestelijke gezondheid, gedrag en ontwikkelingsstaat	Geestelijke gezondheid
Lichamelijke gezondheid	Lichamelijke gezondheid	Lichamelijke gezondheid	Lichamelijke gezondheid	Lichamelijke gezondheid
		Verslaving	Verslaving	Verslaving
	Basis activiteiten dagelijks leven	Basis activiteiten dagelijks leven	Basis activiteiten dagelijks leven	Basale activiteiten dagelijks leven
		Instrumentele activiteiten dagelijks leven	Instrumentele activiteiten dagelijks leven	Instrumentele activiteiten dagelijks leven
	Sociaal netwerk	Sociaal netwerk	Sociaal netwerk	Sociaal netwerk
	Maatschappelijke participatie	Maatschappelijke participatie	Maatschappelijke participatie	Maatschappelijke participatie
	Justitie	Justitie	Justitie	Justitie

3. Aan de slag!

Binnen het hiervoor geschreven kader gaan we de komende jaren aan de slag. Jaarlijks stellen we daarvoor een uitvoeringsplan op waarin we beschrijven wat we in dat jaar concreet gaan doen en welke doelen we daarmee willen bereiken. Het uitvoeringsplan wordt, gevoed met de uitkomsten van de jeugdmonitor, opgesteld met de partijen in de gemeente.

Dit alles willen we sowieso bereiken binnen de financiële kaders zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2019 – 2022.

3.1 Meerjarenbegroting 2019 – 2022

BEGROTING				
	2019	2020	2021	2022
Preventie				
Basisvoorzieningen	2.527.000	2.527.000	2.527.000	2.527.000
Algemene voorzieningen	3.028.000	3.028.000	3.028.000	3.028.000
De toegang				
Gezinscoaches	1.019.000	1.019.000	1.019.000	1.019.000
Kosten MEE/De Kern	340.000	340.000	340.000	340.000
Maatwerk				
Individuele voorziening	22.555.000	22.577.000	22.751.000	22.751.00
Gedwongen kader	2.596.000	2.596.000	2.596.000	2.596.000
Innovatie				
Algemeen	885.000	885.000	885.000	885.000
Jeugdconsulenten	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal	33.050.000	33.072.000	33.246.000	33.246.000

Deze meerjarenbegroting is afgeleid van de meerjarenbegroting zoals opgenomen in de programmabegroting 2019. Dit komt niet één-op-één overeen omdat in de begroting 2019 van het programma Jeugd & Onderwijs ook begrotingsposten zijn opgenomen die betrekking hebben op het beleidsveld onderwijs. Verder zijn in de bovenstaande begroting ook posten opgenomen die in de begroting 2019 nu nog zijn opgenomen in het programma Meedoen (o.a. de kosten MEE/De Kern).

Bijlage 1: Overzicht interviews

Naam	Organisatie
Renske Hermsen	Ambiq
Esther Hageman	Boer en Zorg
Wiebo Spoelstra	Etty Hillesum Lyceum
Maaïke Veenbergen	GGD IJsselland
Jorien Kuijk	GGD IJsselland
Liesbeth Gilhuis	Jeugdbescherming Overijssel
Nicoline Hoekstra	Praktijk voor kinder- en jeugdpsychotherapie
Robert Vonk	Raad voor de Kinderbescherming
Titia Vollema	Sine Limite
René Gort Erbrink	Sociale teams Deventer
Joost ten Bulte	Sportbedrijf Deventer
Sjors Lommerts	Sportbedrijf Deventer
Louis van Stiphout	Stichting Quo Vadis
Marc van Roden	VO Deventer
Tamara van der Zee	Stichting WijZ
Yvonne van der Heijden	Stichting WijZ
Jan Schoorlemmer	Dimence
Alina de Lange	Pactum
Harry Muilerman	Speeltuin De Driehoek
Jolanda Muilerman	Speeltuin De Driehoek
Wilfred Lintsen	Stichting Verbindingscentrum De Fontein
Willem Eekhuis	Veiligheidshuis IJsselland
Jolanda Kool	Accare
Thom Oorthuis	Adviesraad Sociaal Domein Deventer
Dianne Kortschot	Deventer Werk talent
Birgitte Flapper	Gemeente Deventer – Leerplicht
Joan Damen	Panta Rhei
Eric Heistek	Raster Welzijn
Marischka Thijssen	Raster Welzijn
Ayhan Tonca	SIMON scholen
Severien van der Wal	Tactus
Gijs van Houwelingen	Tactus
Miriam Soeters	Veilig Thuis
Janine Duiven	Gezinscoaches
Annemarie Datema	Gezinscoaches
Hermen Keizer	Youth for Christ

Bijlage 2: De 10 beschermende factoren – nader uitgelegd

Uit onderzoeken blijkt dat er verschillende beschermende factoren benoemd kunnen worden. Deze factoren dragen bij aan een positieve ontwikkeling van jeugdigen en bieden tegenwicht aan risico's waaraan jeugdigen worden blootgesteld. Hoewel de factoren afzonderlijk beschreven staan, zijn ze veelal complementair en ondersteunen elkaar wederzijds.

Daarom is het noodzakelijk ze in samenhang en in aanvulling op elkaar te gebruiken. Van belang is dat er binnen het gezin, op school en de wijk/gemeenschap aandacht is voor deze factoren.

Naast individuele (constitutionele) eigenschappen (zoals geslacht, sociale instelling en een veerkrachtig temperament) zijn er factoren die betrekking hebben op vaardigheden van de jeugdigen zelf. Bovendien zijn er factoren in de omgeving van de jeugdigen, met name in hun relaties met hun ouders/opvoeders en andere belangrijke volwassenen en instituties, en de kansen die vanuit de omgeving aan hen geboden worden.

1. Sociale binding

Bij sociale binding gaat het om de emotionele band en commitment die een kind heeft met sociale relaties in het gezin, zijn vriendengroep, school en wijk. Concreet gaat het om warme, ondersteunende, affectieve relaties met het gezin en andere volwassenen in de omgeving. De basis hiervoor wordt gelegd in de relaties en interacties die een kind heeft met zijn opvoeders. De binding/hechting die op jonge leeftijd met ouders en andere verzorgers ontstaat, vormt de basis voor banden die later vorm krijgen met vrienden, school en gemeenschap. De kwaliteit van de relaties met deze andere domeinen speelt een essentiële rol in het zich ontwikkelen en opgroeien tot een gezonde volwassene.

2. Kansen voor betrokkenheid

Kinderen en jongeren moeten kansen krijgen om een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage te leveren aan verbanden waarvan zij deel uitmaken (familie, school, gemeenschap). Om interpersoonlijke vaardigheden te kunnen ontwikkelen, moeten kansen voor interactie en participatie beschikbaar zijn.

3. Positief gedrag uitgedragen en nageleefd

Voor een gezonde ontwikkeling van jeugdigen is het nodig dat kinderen opgroeien in een omgeving waarin duidelijke normen en waarden voor positief gedrag uitgedragen en nageleefd worden. Regels en grenzen moeten voor kinderen duidelijk zijn.

4. Erkenning en waardering voor positief gedrag

Om hun sociaal gedrag te versterken is van groot belang dat kinderen erkenning en waardering krijgen voor positief gedrag. Positieve bekrachtiging bepaalt de motivatie van de jeugdigen om het gedrag in de toekomst te herhalen. Sociale bekrachtigers zijn essentieel voor het ontwikkelen van positief gedrag en kunnen afkomstig zijn uit het gezin, de school, de vriendengroep en de gemeenschap waartoe de jeugdige behoort.

5. Steun van belangrijke volwassenen en voorzieningen in de omgeving

Steun van ouders en andere volwassenen in de omgeving van jeugdigen, zoals pedagogisch medewerkers in de kinderopvang, leerkrachten en volwassenen in de buurt, is van belang voor het welbevinden en voorspoedige ontwikkeling van kinderen. Daarnaast vinden we in de literatuur aanwijzingen dat ook de toegankelijkheid van voorzieningen medebepalend is voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen.

Ouders zijn de eerst verantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen. Daarnaast zijn er medeopvoeders die zijn in te delen in twee groepen. De eerste groep bestaat uit volwassenen die een formele taak hebben in de opvoeding, zoals pedagogisch medewerkers in de kinderopvang, leerkrachten en professionele opvoedondersteuners – de zogeheten beroepsopvoeders. De tweede groep bestaat uit volwassenen die vanuit een informele rol deelnemen in de opvoeding, zoals familieleden, buren, vrienden, kennissen in geloofsgemeenschappen, ouders van de vrienden of vriendinnen waar de jeugdige mee omgaat en vrijwilligers in bijvoorbeeld verenigingen.

Opvoeding door de primaire opvoeders of verzorgers

Een hoge mate van ouderlijke steun, positieve ouder-kind interacties en relaties en veilige hechting hebben een significant effect op het welbevinden en een positieve ontwikkeling van kinderen. Opvoedingsfactoren die van belang zijn voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen zijn onder meer ouderlijke warmte, positieve communicatie en ouderlijk toezicht.

Opvoeding door beroepsopvoeders

De rol van beroepsopvoeders heeft een aantal bijzondere kenmerken. De belangrijkste daarvan is wel dat ze een expliciete, welomschreven en gelegitimeerde taak in de opvoeding van jeugdigen hebben. De reden daarvan is vooral omdat ze de jeugdigen voor een belangrijk deel van de tijd onder hun hoede hebben. In de kinderopvang voeren de medewerkers in dat verband vier basistaken uit: het aanleren van acceptabel gedrag in de groep, de overdracht van normen en waarden, het aanleren van een gezonde leefstijl en voorbereiding op het meekomen in het onderwijs. In het onderwijs bestaan de gelegitimeerde taken uit onder meer het aanleren van schoolvaardigheden, van acceptabel gedrag in de klas en van functioneren volgens specifieke normen en waarden.

Overige volwassenen in de omgeving van het kind

Kinderen met ondersteunende netwerken zijn veerkrachtiger, zijn beter bestand tegen stresserende omstandigheden en hebben meer kans op te groeien tot gezonde volwassenen. Ook ouders zijn gebaat bij een goed sociaal netwerk. Ouders met een goed sociaal netwerk zijn meer ontspannen in de opvoeding, hebben meer zelfvertrouwen en gaan positievere relaties met hun kinderen aan.

Een betrokken en actief sociaal netwerk kan ook kinderen beschermen, wanneer er veel problemen of risicofactoren zijn. Doordat ouders en kinderen praktische of emotionele steun krijgen, is de kans kleiner dat opvoedingsproblemen escaleren en een kind in zo'n problematische opvoedingssituatie komt dat zijn ontwikkeling ernstig bedreigd raakt. Gezinnen kunnen meer aan, als er mensen zijn die hen praktisch en emotioneel ondersteunen.

Een belangrijk deel van deze volwassenen vinden we bij voorzieningen in de omgeving van jeugdigen, zoals de kinderopvang, de school, het jongerenwerk, de sportclub en op het internet. Uit de literatuur komt naar voren dat de toegankelijkheid van deze voorzieningen voor jeugdigen (direct of via hun opvoeders) een beschermende factor vormt, ook waar het gaat om het verkrijgen van steun van informele of professionele hulpverleners. Deze voorzieningen zijn daarnaast meer algemeen van belang, omdat ze een bron vormen van onder meer sociale binding (bijvoorbeeld de mogelijkheid om vrienden te maken op de buitenschoolse opvang en social media) en van constructieve tijdsbesteding (zie hieronder).

6. Constructieve tijdsbesteding

Constructieve tijdsbesteding van jeugdigen gaat om kansen die geboden worden vanuit het gezin en de gemeenschap om in hun vrije tijd deel te kunnen nemen aan bijvoorbeeld creatieve activiteiten (muziek, theater) en jeugdprogramma's (zoals sport, clubs of verenigingen). Idealiter gaat het om activiteiten die jongeren in contact brengen met volwassenen die hen aanmoedigen en ondersteunen bij het ontwikkelen van hun talenten en vaardigheden. Diverse studies tonen aan dat constructieve tijdsbesteding gecombineerd met positieve relaties met leeftijdsgenoten en volwassenen (inclusief een goede vorm van toezicht) een buffer vormt tegen risico's en de kans op risicovol gedrag vermindert.

7. Competenties

Sociale competenties

Sociale competentie omvat een scala aan interpersoonlijke vaardigheden die jeugdigen helpen gevoelens, gedachtes en gedrag te integreren om zo bepaalde sociale doelen te bereiken. Het gaat om vaardigheden zoals het opvangen en interpreteren van sociale signalen, vaardigheden om interpersoonlijke problemen op te lossen en het anticiperen op gevolgen van eigen gedrag. Ook het kunnen uitkiezen van modelfiguren en steunbronnen (bijvoorbeeld leeftijdgenoten, leerkrachten) tot wie kinderen zich onder stressvolle omstandigheden kunnen wenden is een onderdeel van sociale competentie.

Emotionele competenties

Emotionele competentie is het vermogen om gevoelens en emotionele reacties van zichzelf en anderen te kunnen identificeren en er adequaat op te kunnen reageren. Concreet gaat het om vaardigheden als het identificeren en benoemen van gevoelens, het uiten van gevoelens, het beheersen van gevoelens, uitstel van gratificatie en impulscontrole.

Sociale en emotionele competenties blijken bij te dragen aan schoolsucces, prosociaal gedrag, goede relaties met vrienden en volwassenen en minder probleemgedrag.

Gedragmatige competenties

Gedragmatige competentie refereert aan effectief gedrag. Er kunnen drie dimensies van gedragmatige competentie onderscheiden worden: non-verbale communicatie (door gezichtsuitdrukkingen, intonatie e.d.), verbale communicatie (bijvoorbeeld duidelijke vragen formuleren, effectief reageren op kritiek, gevoelens duidelijk verwoorden) en in actie komen (anderen helpen, weglopen van negatieve situaties, participeren in positieve activiteiten).

8. Cognitieve vaardigheden

Bij cognitieve vaardigheden kan onderscheid gemaakt worden tussen algemene cognitieve vaardigheden, zoals logisch en analytisch denken en abstract redeneren en specifiek cognitieve vaardigheden, zoals lees- en rekenvaardigheden, die belangrijk zijn voor schoolsucces.

9. Schoolmotivatie

Hierbij gaat het om een combinatie van persoonlijke overtuigingen, waarden en vaardigheden waarvan is aangetoond dat ze samenhangen met schoolsucces. Het gaat om betrokkenheid bij leeractiviteiten, binding met school, prestatiemotivatie en positieve verwachtingen ten aanzien van eigen succes. Schoolmotivatie wordt beïnvloed door onder meer ouderlijke attitudes, ouderbetrokkenheid en aanmoediging. Daarnaast zijn normen en waarden uitgedragen door de gemeenschap en de vriendengroep van groot belang.

10. Positieve identiteit

Positieve identiteit gaat om hoe jongeren zichzelf zien in relatie tot de toekomst, eigenwaarde en gevoel van persoonlijke effectiviteit. Persoonlijke effectiviteit is de overtuiging dat je met je eigen gedrag persoonlijke doelen kan bereiken. Geloof in persoonlijke effectiviteit fungeert als een determinant voor motivatie, affect en gedrag. Hoe meer geloof in persoonlijke effectiviteit, hoe hoger de doelen zijn die mensen voor zichzelf stellen en hoe groter de motivatie is om deze doelen te bereiken.